להו הזיד בשבועת הפקדון והתרו בו מהו כיון דחידוש הוא דבכל התורה לא אשכחן מזיד דמייתי קרבן והכא מייתי קרבן [א]לא שנא אתרו ביה ולא שנא לא אתרו ביה או דלמא ה"מ היכא דלא אתרו ביה אבל היכא דאתרו ביה מילקא לקי קרבן לא מייתי או דלמא הא והא עבדינא א"ל תנינא חמורה הימנה שבועת הפקדון שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה אשם בכסף שקלים מדקאמר [ב]ליה על זדונה מכות מכלל דאתרו ביה וקאמר מכות אין קרבן לא ומאי חומרא דניחא ליה לאיניש דמייתי קרבן ולא לילקי [ג]אמר להו רבא בר איתי [ד]מאן תנא זדון שבועת הפקדון לא ניתן לכפרה ר"ש אבל לרבנן קרבן נמי מייתי אמר להו רב כהנא בר מינה דההיא דאנא תנינא לה והכי תנינא לה אחד זדונה ואחד שגגתה אשם בכסף שקלים ומאי חומרא דאילו התם חטאת בת דנקא והכא אשם בכסף שקלים וליגמר מינה דלמא דלא אתרו ביה ל"א ת"ש אין חייבין על שגגתה מה הן חייבין על זדונה אשם בכסף שקלים מאי לאו בדאתרו ביה ה"נ דלא אתרו ביה ת"ש לא אם אמרת בנזיר טמא שכן לוקה תאמר בשבועת הפקדון שאינו לוקה מדקאמר לוקה מכלל דאתרו ביה וקאמר תאמר בשבועת הפקדון שאינו לוקה אבל קרבן מייתי מאי אינו לוקה דאינו נפטר במלקות מכלל דנזיר טמא נפטר במלקות הא קרבן כתיב ביה התם דמייתי קרבן כי היכי דתיחול עליה נזירות בטהרה אמרוה רבנן קמיה דרבה אמר להו מכלל דכי לא אתרו ביה ואיכא עדים מיחייב כפירת דברים בעלמא הוא אלמא קסבר רבה הכופר בממון שיש עליו עדים פטור א"ל רב חנינא לרבה תניא דמסייע לך [ה]וכחש בה [ו]פרט למודה לאחד מן האחין או לאחד מן השותפין [ז]ונשבע על שקר פרט ללוה בשטר וללוה בעדים אמר ליה אי משום הא לא תסייען באומר לויתי ולא לויתי בעדים לויתי ולא לויתי בשטר ממאי מדקתני וכחש בה פרט למודה לאחד מן האחין או לאחד מן השותפין האי לאחד מן האחין ה"ד אילימא דאודי ליה בפלגא דידיה הא איכא כפירה דאידך אלא לאו דאמרי ליה מתרווינן יזפת [ח]ואמר להו לא מחד מינייכו יזפי דהויא ליה כפירת דברים בעלמא ומדרישא כפירת דברים סיפא נמי כפירת דברים (סימן חובה כיתות דבעל הבית חומר נזירא) ת"ש אינו חייב על שגגתה ומהו חייב על זדונה אשם בכסף שקלים מאי לאו זדון עדים לא זדון עצמו ת"ש [ט]היו שתי כתי עדים כפרה הראשונה ואחר כך כפרה השניה שתיהן חייבות מפני שיכולה עדות להתקיים בשתיהן [י]בשלמא שניה (א) תתחייב דהא כפרה לה כת ראשונה אלא ראשונה אמאי מיחייבא

הא

הזיד בשבועת הפקדון והתרו בו מהו. חייב קרבן או מלקות או שניהן. וגבי שבועת העדות אע"ג דחייב נמי מזיד כשוגג ליכא למיבעי הך בעיא משום דאין התראה ודאי בשבועת העדות דמי יודע שהם יודעים לו עדות ויכול להתרות בו: **לא אשכחן מזיד דמייתי קרבן.** לאו דוקא כל התורה קאמר שהרי ד' מביאין על הזדון כשגגה הבא על השפחה (ג) ונזיר שנטמא ושבועת העדות ושבועת הפקדון[ו]: **ה"ג** אמרו ליה תנינא חמורה הימנה שבועת הפקדון שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה אשם בכסף שקלים מדקאמר על זדונה מכות מכלל דאתרו ביה וקאמר מכות אין קרבן לא ומאי חומרא דניחא ליה לאיניש דמייתי קרבן ולא לילקי אמר להו רבא בר איתי מאן תנא שבועת הפקדון לא ניתן זדונה לכפרה רבי שמעון היא אמר להו רב כהנא בר מינה דההיא דאנא תנינא והכי תנינא לה אחד זדונה ואחד שגגתה אשם בכסף שקלים ומאי חומרא דאילו התם חטאת בת דנקא והכא אשם בכסף שקלים וליגמר מינה התם בדלא אתרו ביה. **והכי פירושה** חמורה ממנה שבועת הפקדון משבועת העדות שחייבין על זדונה מכות מה שאין כן בעדות שאין בה התראה ודאי ועל שגגתה עם זדון הפקדון אשם בכסף שקלים ובעדות קרבן עולה ויורד: **מכות אין קרבן לא ומאי חומרא.** דמכות מקרבן הואיל ולא תרוייהו עבדינן ביה הא בעדות מייתי קרבן. ומשני ניחא ליה לאיניש כו'. אמר להו רבא בר איתי לרבנן הך מתני' דקתני להו מהכא לא תפשטה דלעולם קרבן איכא לרבנן והך מתני' דקתני קרבן לא רבי שמעון היא דקאמר שבועת הפקדון לא ניתן זדונה לכפרה כדאמרן בפירקין לעיל [לד:] שכן לא עשו בו מושבע כנשבע ומזיד כשוגג: **אמר להו רב כהנא.** לא תדחקוה לאוקומה כר' שמעון ובעיין נמי לא תפשטוה דהכא תנינא לה כו': **ומאי חומרא.** הא שבועת העדות נמי זדונה ושגגתה קרבן: היינו חומרא דאילו בעדות חטאת היא ולא נתנה בה תורה קצבה ויכול לקנותה במעה כסף. דנקא שתות והיינו מעה שהיא אחד משש בדינר: **וליגמר מינה.** למיפשט בעיין דמייתי קרבן ולא לקי: ומשני **דלמא התם כדלא אתרו ביה.** קאמר דהא לא איירי בה במלקות כלל: **לא אם אמרת.** לא ידעינן במאי קאי לא אם אמרת: **הא קרבן כתיב ביה.** והזיר לה' את ימי נזרו והביא כבש בן שנתו וגו' (במדבר ו): **כי היכי דתיחול עליה נזירות בטהרה.** שמתחיל למנות מעכשיו ותלה הכתוב בקרבן ולא לכפרה הוא בא: **אמרו רבנן קמיה דרבה.** הנך רבנן דלעיל דתנו שבועות בי רבה אמרו לפניו שכך שאל רב כהנא מהם: **אמר להו.** מדקא מיבעי ליה באתרו ביה: **מכלל.** דפשיטא ליה דכי לא אתרו ביה הני סהדי דמיחייב קרבן ואף על גב דידעי הני סהדי שהוא חייב לו ואמאי מיחייב והא לא תועיל לו כפירתו וע"כ ישלם נמצא שכפירת דברים בעלמא הוא: **פטור.** מקרבן: **פרט למודה לאחד מן האחין.** שיש לו חלק בממון זה וכשתבעו האח השני כפר: **פרט ללוה בשטר.** קס"ד לכופר ממון שיש לו עליו שטר או עדים: **לא תסייען.** דהא מתני' לאו בכופר ממון קאמר אלא במודה בממון וכופר שלא מסר לו שטר עליו ולא היו עדים בדבר: **מתרווינן יזפת.** משניכם לוית: **מינך יזפי.** ממך לויתי כל המנה ולא היה לחבירך חלק בו: (ג) **לאו זדון עדים.** שהתרו בו:

הא

הזיד בשבועת הפקדון מהו. פירש בקונטרס דבשבועת העדות ליכא למבעי הך בעיא משום דאין התראה ודאי בשבועת העדות דמי יודע שהם יודעים לו עדות ואין נראה דלא חשיב ספק כיון דלמותרה אין ספק דהא בעדים זוממין אי הוו צריכי התראה הוה מתרינן בהו אף על גב דהמתרים בהם אין יודעין אם הם משקרים והא דלא בעי הך בעיא בשבועת העדות משום דאי אפשר לידע לעולם אם הם מודין שיכולין לומר שכחנו: **כיון** דחידוש הוא כו'. לאו חידוש גמור הוא דהא איכא טובא כדפירש בקונטרס אלא כלומר כיון שניתן זדונו לכפרה: **מילקא** לקי קרבן לא מייתי. ואף על גב דגבי שפחה כתיב (ויקרא יט) בקורת תהיה והביא את אשמו הא אמרינן בסוף ד' מחוסרי כפרה (כריתות דף יא.) דהיא לוקה והוא מביא קרבן: **מאי** אינו לוקה דלא מיפטר במלקות. תימה דמעיקרא ס"ד דבעי למילף מיניה חומרא לדין הוא שנחמיר בנזיר שכן לוקה ולמאי דמסיק השתא צ"ל דמיתניא לענין קולא דדין הוא שנקל בנזיר שכן מיפטר במלקות ונראה דלא ידע לגבי מאי מיתניא אי נמי מעיקרא ס"ד דה"פ לא אם אמרת בנזיר שהוא טמא שכן כפרתו תלויה במלקות הקל ולא בקרבן תאמר בשבועת הפקדון שאין כפרתו תלויה במלקות אלא בקרבן דחמור ודלא כמ"ד לעיל ניחא ליה לאיניש דלייתי קרבן ולא לילקי ומיהו בסיפרי מיתניא הך ברייתא ומיתניא איפכא והכי איתא התם בפרשת נשא גבי נזיר בפתע להביא את האונס פתאום להביא את השוגג והדין נותן ומה במקום שלא חייב את המזיד חייב בו את השוגג כאן שחייב את המזיד אינו דין שנחייב את השוגג ומנין שחייב את המזיד אמרת ק"ו מה שבועת העדות שלא חייב את השוגג פירוש שגגתה גרידא חייב את המזיד כאן שחייב את השוגג אינו דין שנחייב את המזיד לא אם אמרת בשבועת העדות שכן אינו לוקה תאמר בנזיר שלוקה והואיל ולוקה לא יביא קרבן ת"ל וכפר מאשר חטא וגו' ונראה דהיינו הך דמייתי בשמעתין ובמקום שבועת העדות אית למיגרס שבועת הפקדון ואית למיגרס נמי הכא איפכא כדאמרינן בסיפרי מה לשבועת הפקדון דכן אינו לוקה כו' וכן גר"ח וזה לשונו ואתינן למפשטה מהא דתניא בסיפרי דבי רב לא אם אמרת בשבועת הפקדון שכן אינו לוקה תאמר בנזיר שנטמא דלוקה והואיל ולוקה כו' ואם תאמר מאי קמשני דלא מיפטר במלקות כלומר אלא צריך עדיין קרבן והא היא גופה אתינן למילף בנזיר שיהא עדיין צריך קרבן ואר"ת דה"פ דלא מיפטר במלקות שאין מתכפר במלקות לחודיה תאמר בנזיר שמתכפר במלקות לחודיה דכי מייתי נמי בשוגג קרבן לא מייתי אלא למיחל עליה נזירות טהרה כדמסיק ודלא כרבי אלעזר הקפר דאמר (נזיר דף יט.) נזיר טמא חוטא הוא והא דפריך והא קרבן כתיב ביה פירוש הא בשוגג כתיב קרבן ולמאי קאתי אם לא לכפר וא"כ נילף משבועת הפקדון דבמזיד לא יפטר במלקות אלא יצטרך עדיין קרבן ומשני כו': **פרט** ללוה בשטר ולוה בעדים. כגון דאמר לא לויתי דכאומר לא פרעתי דמי:

הכא

עין משפט נר מצוה

יז א מיי' פ"ז מהלכות שבועות הלכה ח [ופי"א הלכה כ]:

יח ב ג מיי' שם פ"ח הלכה יג:

◆

רבינו חננאל (המשך)

אמרת בשבועת הפקדון דאינו לוקה תאמר בנזיר שנטמא שלוקה הואיל ולוקה לא יביא קרבן ת"ל וכפר עליו מאשר חטא על הנפש דברי ר' יאשיה רבי יונתן אומר בפתע זה שוגג. פתאום זה אונס. מדקתני בנזיר שלוקה. מכלל דאתרו ביה וקתני לא אם אמרת בשבועת הפקדון שאינו לוקה. ש"מ דאע"ג דאתרו ביה בשבועת הפקדון לא לקי. ודחי' מאי אינו לוקה דקתני דלא מיפטר במלקות אלא צריך קרבן. ואקשינן אי הכי האי דקתני תאמר בנזיר שלוקה מכלל דנזיר שנטמא מיפטר במלקות. והא בהדיא כתיב ביה וביום השמיני יביא שתי תורים וגו'. ושנינן האי קרבן דמייתי נזיר זה למיחל עליה נזירות בטהרה הוא ולא משום דהזיד בטומאה: אמרוה להא שמעתא קמי דרבא אמר להו לדידכו דאמריתו דלא מיפטר במלקות היכא דאתרו ביה אלא צריך נמי קרבן אי לא אתרו ביה מילקא הוא דלא לקי הא קרבן חייב. ואע"ג דאיכא שהדי דהאי פקדון בהאי שעתא דמישתבע איתיה גביה אמאי כפירת דברים בעלמא נינהו. דהא הני שהדי מחייבי ליה בפקדון וליכא הכא כפירת ממון. וכל הנשבע כי האי גוונא היכא דאיכא שהדי פטור הוא: א"ל רב חנינא לרבה תניא דמסייעא לך ונשבע על שקר פרט ללוה בשטר וללוה בעדים. אמר ליה הא איכא לאוקומא בטוען לויתי ולא לויתי ממך לא בשטר ולא בעדים דבממון מודה ואינו כופר אלא בעדים. דהא ודאי לאו כפירת ממון היא. ורישא דהא מתניתא מוכחא הכי דקתני וכחש בה פרט למודה לאחד מן השותפין או לאחד מן האחים כו' ופשוטה היא: ת"ש אין חייבין על שגגת הפקדון. ומה הן חייבין על זדונו אשם בכסף שקלים. מאי לאו זדון עדים כגון דאיכא שהדי דהאי פקדון איתיה לגביה וקתני חייב אשם. ודחינן לא בזדון עצמו. פירוש כגון שהודה כי הזיד בשבועתו. דאמרי' לא מיכפר לך עד דמייתית אשם: ת"ש היו [בו] כתי עדים כפרה הראשונה כו'.

מסורת הש"ס

א) ריטב"א מחק מ"ז, ב) לעיל לד., ג) [שם], ד) לעיל לג., ה) [שם לב:], ו) [כדאיתא כריתות ט.].

◆

תורה אור השלם

1. אוֹ מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֶשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שָׁקֶר עַל אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָהֵנָּה: ויקרא ה כב

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' בשלמא שניה תתחייב וכו' ולא מכפרה אמאי מתחייב הא: (ב) רש"י ד"ה לא אשכחן וכו' על השפחה חרופה ונזיר: (ג) ד"ה מאי לאו זדון עדים שהתרו בו. נ"ב הי"ב כלא התרו בו נמי קפיד לרבה אלא הזדון עדים לא משכחת לה אלא כשהתרו בו דלאו לא התרו בו איכא למימר שכח וליכא זדון:

◆

מוסף רש"י

מאן תנא כו' ר"ש. דאמר לא עשה בו מזיד כשוגג (לעיל לד:). דהא כפרה לה כת ראשונה. ואין עדים אלא אלו ונמצא שהכפירוהו כבפירתן (לעיל לב.).

◆

רבינו חננאל

הזיד בשבועת הפקדון והתרו בו מהו. כיון [דמייתי] קרבן על המזיד כשוגג לא לקי [או דלמא כו'] או דלמא תרוייהו מיחייב. א"ל מדתנינן חמורה ממנו. פירוש משבועת העדות שבועת הפקדון שחייב על זדונה מכות ועל שגגתה אשם בכסף שקלים ש"מ שאם הזיד והתרו ואין מביא קרבן. ואוקמה להא לרבי שמעון דסבר לא ניתנה זדון שבועת הפקדון לכפרה בקרבן. ומאי חומרא דשבועת הפקדון משבועת העדות דניחא ליה לאיניש דניתי קרבן ולא לילקי. אי נמי בשבועת העדות כתיב נקבה מן הצאן כשבה וגו' אפילו תימא בת דנקא. ובפקדון אשם בכסף שקלים. ואמר להו רב כהנא הא מתניתא לאו הכי שניה כדקאמרית. אלא הכי שניה שבועת הפקדון אחד שגגה ואחד זדונה אשם בכסף שקלים. ופשוט מינה דלא לקי ואפי' בזדונה. ואמרינן דלמא מתניתא בדלא אתרו ביה. ואתינן למפשטה מהא דתניא בספרי דבי רב לא [אם]